

Saugos duomenų lapas
Pagal ES Direktyvas 91/155/EEB ir 2001/58/EB

1 lapas iš 4 lapų
Pildymo data 2011-01-03

KALCIO AMONIO SALIETRA

1. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO IR TIEKĖJO PAVADINIMAS

Cheminės medžiagos, preparato pavadinimas: KALCIO AMONIO SALIETRA. Kiti pavadinimai (sinonimai): kalcio amonio nitratas, KAN, CAN.

Paskirtis: trąšos.

Juridinis ar fizinis asmuo, atsakingas už medžiagos pateikimą rinkai: ŽŪK „LIT-KOOP“.

Adresas: Savanorių 221, LT-50182 Kaunas, Lietuvos Respublika.

Telefonas, faksas: +370 37 211 837, 211 838

Telefonas skubiai informacijai suteikti: +370 37 211 837

2. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO SUDĖTIS. INFORMACIJA APIE KOMPONENTUS

Sudedamosios dalys: amonio nitrato (ne daugiau 80%, bet ne mažiau 62%) ir dolomito miltų mišinys.

Empirinė (molekulinė) formulė: $n\text{NH}_4\text{NO}_3 \cdot m\text{CaCO}_3 \cdot k\text{MgCO}_3$.

Molekulinė masė: nenustatyta.

Veikioji medžiaga: amonio nitratas, kalcio karbonatas, magnio karbonatas.

Neklasifikuojama kaip pavojinga medžiaga pagal direktyvą 1999/45 CE.

Pavojingi komponentai:

CAS Nr.	EINECS Nr. ELINECS Nr.	Cheminis pavadinimas	Koncentracija (%) produkto masės (tūrio)	Pavojingumo Rizikos frazės simboliai	
6484-52-2	229-347-8	amonio nitratas	<80	O, X	R8, R36/37/38, R44

3. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO GALIMI PAVOJAI

Pavojai, susiję su užsidegimo arba sprogdimo galimybe: trąšos nėra savaimė užsidegančios. Kaitinimas iki išsilydymo ir toliau gali sukelti produkto skilimą išsiskiriant toksiškiems azoto oksidų ir amoniako dūmams. Produktas yra atsparus detonacijai. Kaitinimas neatsižvelgiant į apribojimus (virš 170°C) gali sukelti sprogdimą.

Pavojai žmonių sveikatai, galimo poveikio pasekmės: trąšos nekenksmingos jei laikomasi saugumo reikalavimų. Ilgas trąšų kontaktas su oda gali ją sudirginti. Trumpalaikis kontaktas dirgina tik akis. Dideli kiekiai prarijus sukelia virškinamojo trakto sutrikimus, o kraštutiniais atvejais (kai praryja labai jaunas asmuo arba vaikas) gali ištikti metahemoglobinizmas ("mėlyno vaiko" sindromas) ir/arba cianozė (požymis pamėlynavimas aplink lūpas). Didelė dulkių koncentracija ore dirgina nosies gleivinę ir viršutinius kvėpavimo takus, sukelia gerklės peršėjimą, kosulį.

Pavojai aplinkai ir galimos žalos pasekmės: patekus į aplinką, žalingo poveikio nesukelia, nes kalcio amonio nitratas yra azotinė trąša, tik gali padidinti nitratų koncentraciją (dirvožemyje ar vandenyje).

4. PIRMOSIOS MEDICININĖS PAGALBOS PRIEMONĖS

Cheminės medžiagos, preparato patekimo į organizmą būdas:

Įkvėpus: palikti dulkėtą patalpą. Pasijutus blogai, kreiptis į gydytoją.

Patekus ant odos: nusivilkti užterštus drabužius, odą gausiai plauti vandeniu ir muilu.

Patekus į akis: gausiai skalauti švari vandeniu ne trumpiau kaip 10 minučių, nedelsiant kreiptis į gydytoją.

Prarijus: neskatinti vėmimo. Duoti gerti vandens ar pieno. Prarijus didesnę kiekį kreiptis į gydytoją. Priemonės,

kurių gali imtis tik gydytojas: -.

5. PRIEŠGAISRINĖS PRIEMONĖS

Tinkamos gaisro gesinimo priemonės: vanduo. Gesinant atvirą liepsną - smėlis.

Netinkamos gaisro gesinimo priemonės: cheminiai gesintuvai, putos.

Pavojingos medžiagos, išsiskiriančios iš cheminės medžiagos, preparato degimo metu, degimo produktai, dujos: azoto oksidai.

Asmeninės apsauginės priemonės: naudoti deguonies izoliuojančias dujokaukes.

6. AVARIJŲ LIKVIDAVIMO PRIEMONĖS

Kolektyvinės apsaugos ir asmeninės apsauginės priemonės: naudoti asmenines apsaugos priemones, nurodytas 8 punkte.

Aplinkos teršimo prevencinės priemonės: saugoti nuo pasklidimo.

Cheminės medžiagos, preparato surinkimo (susėmimo) ir neutralizavimo (nukenksminimo) būdai ir priemonės: išbyrėjusios trąšos turi būti surinktos, vieta, kurioje jos išbyrėjo, sutvarkyta, atviras konteineris su trąšomis perduotas atliekų sutvarkymui. Neleisti trąšoms susimaišyti su pjuvenomis ir tepalais. Užterštas trąšas saugoti nuo kaitinimo šaltinių.

Saugos duomenų lapas
Pagal ES Direktyvas 91/155/EEB ir 2001/58/EB

2 lapas iš 4 lapų
Pildymo data 20020920
Paskutinė peržiūrėjimo data 2005 12 14

KALCIO AMONIO SALIETRA

7. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO NAUDOJIMAS IR SANDĖLIAVIMAS

Reikalavimai ir rekomendacijos naudojimui: neleisti susidaryti dideliams dulkių kiekiui, užkirsti kelią trąšų užteršimui degiomis (pvz. tepalais) ar tarpusavyje nesuderinamomis medžiagomis, užtikrinti trąšų apsaugą nuo atmosferos ir apsaugoti jas nuo drėgmės, dirbant ilgą laiką su trąšomis naudoti tinkamas asmenines apsaugos priemones, pvz. pirštines.

Reikalavimai sandėliavimui: laikyti atskirai nuo kaitinimo šaltinių ar liepsnos, saugoti nuo degių ir 10 punkte paminėtų medžiagų, ūkiuose, naudojančiuose šias trąšas turi būti užtikrinta, kad jos nebus sandėliuojamos kartu su šienais, šiaudais, javais, dyzeliniais tepalais ir t.t. Saugojimo aikštei keliami saugumo reikalavimai: draudžiama rūkyti bei atviri kaitinimo ir šviesos šaltiniai. Apriboti supylimo krūvas (atsižvelgiant į vietinius reikalavimus) ir išlaikyti mažiausiai 1 m atstumą tarp trąšų krūvų. Bet koks sandėliavimui naudojamas pastatas turi būti gerai vėdinamas. Trąšos negali būti sandėliuojamos po atviru dangumi, kad, dėl tiesioginių saulės spindulių poveikio sukiamų terminių ciklų trąšose bei atmosferos drėgmės nepablogėtų jų fizikinės savybės.

Netinkamos (nesuderinamos) kartu sandėliuoti cheminės medžiagos: degios medžiagos, reduktoriai, rūgštys, šarmai, siera, chloratai, chloridai, chromatai, nitritai, permanganatai, metalų milteliai ir medžiagos, savo sudėtyje turinčios tokių metalų kaip varis, nikelis, kobaltas, cinkas ir jų lydiniai.

Nurodymai dėl ribinio cheminės medžiagos, preparato kiekio, galimo sandėliuoti nurodytomis sąlygomis: sandėlyje draudžiama rūkyti, naudoti atvirą liepsną.

Reikalavimai cheminės medžiagos, preparato pakuotei: kalcio amonio nitratas fasuojamas į polietilenuosius

maišelius, polipropilenuosius maišus, didmaišius ar į kitą tarą, užtikrinančią saugų produkto gabenimą ir laikymą. Nefasuotos trąšos gali būti kraunamos į gabenamąją ar pirkėjo tarą, užtikrinančią saugų produkto gabenimą ir laikymą.

8. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO POVEIKIO PREVENCIJA

Cheminės medžiagos, preparato komponento ribinė vertė darbo aplinkos ore:

Ilgalaikio poveikio ribinė vertė: 10 mg/m³ (pagal amonio nitratą).

Trumpalaikio poveikio ribinė vertė: -.

Techninės priemonės: tiekiamoji - ištraukiamoji ventiliacija. Neleisti susikaupti neleistinoms dulkių koncentracijoms.

Kvėpavimo takų apsauginės priemonės: jei didelė dulkių koncentracija, dirbti su respiratoriumi. Akių

apsauginės priemonės: apsauginiai akiniai.

Rankų ir odos apsauginės priemonės: pirštines.

Kitos odos apsauginės priemonės: darbo drabužiai, darbo avalynė.

Asmens higienos priemonės: po darbo nusiprausti.

9. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO FIZIKINĖS IR CHEMINĖS SAVYBĖS

Agregatinė būsena (kieta, skysta, dujinė): kieta.

Juslinės savybės (spalva, kvapas): bekvapė.

Vandenilio jonų koncentracijos vertė, pH: 6,5 - 7,5 (10%).

Virimo temperatūra ar virimo temperatūros intervalas, °C: nenustatyta.

Degumas: gali palaikyti degimą.

Savaiminio užsiliepsnojimo temperatūra: >210 °C prasideda produkto skilimas.

Pliūpsnio temperatūra, °C: nenustatyta.

Sprogumo ribos: nesprogi pagal EEC bandymą A14 (67/548/EEC); kalcio amonio salietra turi aukštą pasipriešinimą detonacijai, šis pasipriešinimas mažėja priklausomai nuo užteršimo ir/arba aukštos temperatūros.

Oksidavimanti savybės: trąšos neklasifikuojamos kaip oksiduojanti medžiaga pagal direktyvą 1999/45 CE. Gali palaikyti degimą.

Užšalimo/lydymosi temperatūra, °C: nenustatyta.

Garų slėgis, kPa: nenustatytas.

Specifinė masė, tankis kg/m³: (900 - 1200).

Tirpumas (vandenyje, riebaluose): amonio nitratas gerai tirpus vandenyje. Kalcio ir magnio karbonatai yra mažai tirpūs vandenyje. Trąšos higroskopiškos.

Pasiskirstymo koeficientas (n-oktanolis/vanduo): nenustatyta.

Klumpumas: nenustatytas.

Garų specifinis tankis, kg/m³: nenustatytas.

Garavimo greitis: nenustatyta.

Saugos duomenų lapas
Pagal ES Direktyvas 91/155/EEB ir 2001/58/EB

3 lapas iš 4 lapų
Pildymo data 20020920
Paskutinė peržiūrėjimo data 2005 12 14

KALCIO AMONIO SALIETRA

10. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO STABILUMAS IR REAKTINGUMAS

Cheminis stabilumas ir pavojingos cheminės reakcijos: produktas yra stabilus, kuomet užtikrinamos normalios saugojimo, transportavimo ir naudojimo sąlygos.

Vengtinios aplinkos sąlygos ir cheminės medžiagos, sukeliančios pavojingas chemines reakcijas: vengti saugojimo karštosiose vietose ar saulės atokaitoje, užteršimo nesuderinamomis medžiagomis. Nepageidautinas atmosferos poveikis (drėgmė), kontaktas su kaitinimo šaltiniais ar liepsna, nevykdyti suvirinimo darbų šalia kalcio amonio nitrato trąšų.

Pavojingos kontakte su trąšomis medžiagos: degios medžiagos, reduktoriai, rūgštys, šarmai, siera, chloratai, chloridai, chromatai, nitratai, permanganatai, metalų milteliai ir medžiagos savo sudėtyje turinčios tokių metalų kaip varis, nikelis, kobaltas, cinkas ir jų lydiniai.

Skilimo produktai: trąšoms kontaktuojant su šarminiais metalais gali išsiskirti dujinis amoniakas. Stiprus kaitinimas uždaroje erdvėje gali iššaukti intensyvias reakcijas ar sprogingą, ypač jei trąšos užterštos priemaisomis ar aukščiau išvardytomis medžiagomis.

Stabilizatorių reikmė: nenustatyta.

Egzoterminės reakcijos galimybė: -.

Nestabilūs skilimo produktai: -.

11. TOKSIKOLGINĖ INFORMACIJA

Ūmus toksiškumas bandomiesiems gyvūnams:

Prarijus, LD₅₀: >2000mg/kg (žiurkės). Gali sukelti metahemoglobinemiją.

Per odą, LD₅₀: nenustatytas.

Įkvėpus, LC₅₀: nenustatytas.

Dirginimas: nenustatytas.

Pasklidimas: nenustatytas.

Lėtinis poveikis bandomiesiems gyvūnams: nenustatytas.

Poveikis žmonėms: patekus į akis dirgina. Ilgalais kontaktas su oda sukelia dirginimo poveikį. Įkvėpus dulkes dirgina kvėpavimo takus.

Kancerogeniškumas: nenustatytas.

Mutageniškumas: nenustatytas.

Toksiškumas reprodukcijai: nenustatytas.

12. EKOLOGINĖ INFORMACIJA

Cheminės medžiagos, preparato savybės, galinčios daryti poveikį aplinkai:

Ekotoksiškumas: mažai toksiškas vandens gyviams. TML (angl. Threshold Limit Median - leistina riba aplinkoje) 96 apie (10-100) ppm.

Judrumas: gerai tirpus vandenyje. Nitrato (NO₃-) anijonas labai judrus. Amonio (NH₄-) katijoną adsorbuoja dirvožemis.

Išsilaikymas ir skilimas (biodegradacija) aplinkoje: nitrato jonas yra dominuojanti forma augalų maitinimui. Jis dalyvauja nitrifikacijos/denitrifikacijos cikle.

Bioakumuliacija: nepasižymi bioakumuliacinėmis savybėmis.

Duomenys apie kitus poveikius: nenustatyta.

13. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO ATLIEKŲ TVARKYMAS

Reikalavimai: atliekų neišmesti į aplinką.

Cheminės medžiagos, preparato atliekų, užterštų pakuočių šalinimo būdai (deginimas, utilizacija, šalinimas sąvartyne ir kt.): priklausomai nuo taršos laipsnio ir prigimties, atliekos panaudojamos kaip trąšos žemės ūkyje arba taikomas specializuotas atliekų perdirbimas. Pakuotės utilizuojamos pagal galiojančias taisykles.

14. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO VEŽIMAS

Norminio dokumento pavadinimas	Cheminės medžiagos, preparato pavadinimas	Pavojingo krovinio kodas	Pavojingumo klasė	JT numeris	Pakuotės grupė
RID, ADR IATA, IMO, SMGS	Kalčio amonio nitratas	-	-	-	-

Neklasifikuojama kaip pavojinga medžiaga, remiantis JT Oranžine knyga ir tarptautiniais transportavimo kodais RID (geležinkelio), ADR (kelių transportas) ir IMDG (jūrų transportas).

Saugos duomenų lapas
Pagal ES Direktyvas 91/155/EEB ir 2001/58/EB

4 lapas iš 4 lapų
Pildymo data 20020920
Paskutinė peržiūrėjimo data 2005 12 14

KALCIO AMONIO SALIETRA

15. TEISINĖ REGLAMENTACIJA IR INFORMACIJA, NURODYTA MEDŽIAGOS, PREPARATO PAKUOTĖS ETIKETĖJE

Teisės norminiai aktai, reglamentuojantys cheminės medžiagos, preparato klasifikaciją, ženklimą, naudojimo ribojimą, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, ribines vertes darbo aplinkoje, atliekų tvarkymą ir kt.:

- Pagal galiojančią "Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklavimo tvarką";
- Pagal galiojančią "Saugos duomenų lapo reikalavimų ir jo pateikimo profesionaliems naudotojams tvarką";
- Pagal HN 23-2001 "Kenksmingų cheminių medžiagų koncentracijai ribinės vertės darbo aplinkos ore. Bendrieji reikalavimai";
- Pagal HN 36:2002 "Draudžiamos ir ribojamos medžiagos";
- Pagal galiojančius "Darbuotojų apsaugos nuo cheminių veiksnių darbe nuostatus" ir "Darbuotojų apsaugos nuo kancerogenų ir mutagenų poveikio darbe nuostatus";
- Pagal galiojančias "Bendrasias pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimo taisykles";
- Pagal galiojančią "Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą";
- Pagal galiojančią "Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymą";
- Pagal galiojančias "Atliekų tvarkymo taisykles";
- Pagal galiojančias "Lietuvos Respublikos parduodamų daiktų (prekių) ženklavimo ir kainų nurodymo taisykles".

Informacija, nurodyta cheminės medžiagos, preparato pakuotės (taros) etiketėje:

Ženklinimas pagal "Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklavimo tvarką":

- saugos frazės:

- S2 Saugoti nuo vaikų;

- S13 Laikyti atokiau nuo maisto, gėrimų ir gyvulių pašaro;

- S15 Laikyti atokiau nuo šilumos šaltinių;

- S24/25 Venkite patekimo ant odos ar į akis;

- S26 Patekus į akis, nedelsiant gerai nuplauti vandeniu ir kreiptis į gydytoją;

- S28 Patekus ant odos, nedelsiant gerai nuplauti vandeniu;

- S36/37/39 Dėvėti tinkamus apsauginius drabužius, mėvėti tinkamas pirštines ir naudoti akių (veido) apsaugos priemones.

- vaizdiniai ženklai Nr. 4 „Saugoti nuo saulės“, Nr. 6 „Saugoti nuo lietaus“ ir Nr. 17 „Temperatūros ribojimas (30°C max.)“ pagal LST EN ISO 780.

16. KITA INFORMACIJA

Papildomų duomenų, kurie yra svarbūs naudotojų saugai ir sveikatai bei aplinkos apsaugai, nėra.

Santrumpos:

ADR - Europos sutartis dėl pavojingų krovinių tarptautinių vežimų keliais.

IATA - Tarptautinė oro transporto asociacija.

IMO - Tarptautinė jūrų transporto organizacija.

RID - Pavojingų cheminių krovinių gabenimo geležinkeliu tarptautinis reglamentas.

SMGS - Tarptautinio krovinių vežimo geležinkeliais susitarimas.

Šiame saugos duomenų lape pateikti duomenys turi būti prieinami visiems, kurių darbas yra susijęs su chemine medžiaga, preparatu. Duomenys atitinka mūsų turimas žinias ir yra skirti apibūdinti cheminį produktą saugos ir sveikatos darbe, aplinkos apsaugos aspektais. Saugos duomenų lapo informacija bus papildyta atsiradus naujų duomenų apie cheminės medžiagos, preparato poveikį sveikatai ir aplinkai, apie prevencijos priemones pavojams sumažinti arba jiems visiškai išvengti. Saugos duomenų lape pateikta informacija neatskleidžia kitų specifinių cheminės medžiagos, preparato savybių.